

Nr 64

Skatteutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen (1928: 370) m. m. jämte motion.

Propositionen

I proposition 1971: 135 har Kungl. Maj:t under återopande av utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för den 24 september 1971 föreslagit riksdagen att anta vid propositionen följande förslag till

- 1) lag om ändring i kommunalskattelagen (1928: 370),
- 2) lag om ändring i förordningen (1968: 276) om uppskov i vissa fall med beskattning av realisationsvinst,
- 3) lag om ändring i förordningen (1967: 752) om avdrag vid inkomst-taxeringen för avsättning till fond för återanskaffning av fastighet.

I propositionen föreslås ändrade bestämmelser om beskattningen av marköverföring vid fastighetsreglering enligt den nya fastighetsbildningslagen, som fr. o. m. den 1.1.1972 skall ersätta den nuvarande jorddelningslagen. Vidare föreslås ändrade bestämmelser om uppskov med realisationsvinstbeskattningen i vissa fall. Förslaget innebär bl. a. att möjlighet ges att erhålla sådant uppskov även i fall då ersättningsfastighet anskaffats före den realisationsvinstgrundande avyttringen.

Författningsförslagen har följande lydelse.

1 Förslag till

Lag om ändring i kommunalskattelagen (1928: 370)

Härigenom förordnas i fråga om kommunalskattelagen (1928: 370)¹,

dels att i punkt 4 av anvisningarna till 22 § ordet "jorddelningsförrättning" skall bytas ut mot "fastighetsbildningsförrättning",

dels att 35 § 2 mom. samt punkt 9 av anvisningarna till 21 §, punkt 4 av anvisningarna till 35 § och punkt 3 av anvisningarna till 36 § skall ha nedan angivna lydelse.

¹ Senaste lydelse av punkt 4 av anvisningarna till 22 § och punkt 3 av anvisningarna till 36 § 1967: 748.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

35 §

2 m o m.² Avyttras f a s t i g h e t, som innehafts mindre än två år, är hela realisationsvinsten skattepliktig utom i fall som avses i nästa stycke. Har fastigheten vid avyttringen innehafts två år eller mera är endast 75 procent av vinsten skattepliktig.

Har fastighet tagits i anspråk genom expropriation eller liknande förfarande eller eljest avyttrats under sådana förhållanden, att tvångsförsäljning måste anses vara för handen, och kan det icke skäligen antagas, att avyttringen skulle ha ägt rum även om tvång icke förelegat, är endast 75 procent av vinsten skattepliktig även om fastigheten innehafts mindre än två år. Detsamma gäller i fråga om fastighetsförsäljning, som utgör led i åtgärder för jordbrukets eller skogsbrukets yttre rationalisering, och sådan avyttring av fastighet till staten som ägt rum, därför att fastigheten på grund av flygbuller icke kan bebos utan påtaglig olägenhet, samt vidare när fastighet överföres till ny ägare genom marköverföring enligt 8 kap. 4 a § eller 13 kap. 2 b § lagen den 18 juni 1926 (nr 326) om delning av jord å landet.

Skattskyldig, som haft skattepliktig realisationsvinst på grund av avyttring eller marköverföring enligt föregående stycke eller på grund av att han fått engångssättning för inskränkning i förfoganderätten till sin fastighet enligt naturvårdslagen den 11 december 1964 (nr 822) eller för motsvarande inskränkningar enligt andra författningar eller för upplåtelse av nyttjanderätt eller servitutsrätt till fastigheten på obegränsad tid, kan, om han avser att förvärva fastighet (ersättningsfastighet), som är jämförlig med den fastighet till vilken realisationsvinsten hänför sig, få uppskov med beskattning av realisa-

Har fastighet tagits i anspråk genom expropriation eller liknande förfarande eller eljest avyttrats under sådana förhållanden, att tvångsförsäljning måste anses vara för handen, och kan det icke skäligen antagas, att avyttringen skulle ha ägt rum även om tvång icke förelegat, är endast 75 procent av vinsten skattepliktig även om fastigheten innehafts mindre än två år. Detsamma gäller i fråga om fastighetsförsäljning, som utgör led i åtgärder för jordbrukets eller skogsbrukets yttre rationalisering, och sådan avyttring av fastighet till staten som ägt rum, därför att fastigheten på grund av flygbuller icke kan bebos utan påtaglig olägenhet, samt vidare när mark överföres till ny ägare genom fastighetsreglering enligt 5 kap. fastighetsbildningslagen (1970: 988) eller på grund av inlösen enligt 8 kap. samma lag.

Skattskyldig, som haft skattepliktig realisationsvinst på grund av avyttring eller marköverföring enligt föregående stycke eller på grund av att han fått engångssättning för inskränkning i förfoganderätten till sin fastighet enligt naturvårdslagen den 11 december 1964 (nr 822) eller för motsvarande inskränkningar enligt andra författningar eller för upplåtelse av nyttjanderätt eller servitutsrätt till fastigheten på obegränsad tid, kan, om han förvärvat eller avser att förvärva fastighet (ersättningsfastighet), som är jämförlig med den fastighet till vilken realisationsvinsten hänför sig, få uppskov med beskattning av realisa-

* Senaste lydelse 1968: 275.

Nuvarande lydelse

tionsvinsten i enlighet med särskilda bestämmelser därom. Uppkommer fråga om beskattning av realisationsvinst eller om beräkning av realisationsförlust på grund av avyttring av ersättningsfastighet, beräknas vid tillämpning av vad i första stycket sägs innehavstiden för ersättningsfastigheten som om avyttringen avsett den tidigare innehavda fastigheten. Vad nu sagts gäller dock endast om den realisationsvinst som uppskovet avser helt eller delvis avräknats från ersättningsfastighetens ingångsvärde.

Har avyttrad fastighet förvärvats av den skattskyldige genom arv, testamente, gåva, bodelning eller annat fång som icke är jämförligt med köp eller byte, anses fastigheten förvärvad genom det köp, byte eller därmed jämförliga fång som skett närmast dessförinnan.

Vad som sägs om realisationsvinst genom avyttring av fastighet gäller oavsett om fastigheten är belägen inom eller utom riket och äger tillämpning även på tomträtt, strömfall och rättighet till vattenkraft.

Föreslagen lydelse

tionsvinsten i enlighet med särskilda bestämmelser därom. Uppkommer fråga om beskattning av realisationsvinst eller om beräkning av realisationsförlust på grund av avyttring av ersättningsfastighet, beräknas vid tillämpning av vad i första stycket sägs innehavstiden för ersättningsfastigheten som om avyttringen avsett den tidigare innehavda fastigheten. Vad nu sagts gäller dock endast om den realisationsvinst som uppskovet avser helt eller delvis avräknats från ersättningsfastighetens ingångsvärde.

Anvisningar

till 21 §

9.³ Likvid som avses i 14 kap. 8 § *lagen om delning av jord å landet och som utgår vid laga skifte eller annan förrättning enligt nämnda lag eller lagen om fastighetsbildning i stad* skall anses såsom likvid för växande skog som avyttrats i samband med avyttring av marken.

Skall likvid, som i första stycket avses, utgöras i naturaförmåner och överlåter den skattskyldige rätt till förmånerna mot ersättning i penningar eller annat, skall vad i första stycket sägs äga motsvarande tillämpning i fråga om sådan ersättning.

till 35 §

4.⁴ *Lika med avyttring av fastighet anses marköverföring enligt 8 kap. 4 a § eller 13 kap. 2 b § lagen den 18 juni 1926 (nr 326) om delning av jord å landet. Det-*

9. Likvid som avses i 5 kap. 10 § *fastighetsbildningslagen (1970: 988)* skall till den del den belöper på växande skog anses som likvid för växande skog som avyttrats i samband med avyttring av marken.

4. *Lika med avyttring av fastighet anses sådan marköverföring genom fastighetsreglering enligt 5 kap. fastighetsbildningslagen (1970: 988) som sker mot ersätt-*

³ Senaste lydelse 1959: 127.

⁴ Senaste lydelse 1968: 275.

Nuvarande lydelse

samma gäller när ägare av fastighet fått engångsersättning på grund av sådan inskränkning i förfoganderätt till fastigheten som skett enligt naturvårdslagen den 11 december 1964 (nr 822) eller på grund av motsvarande inskränkningar enligt andra författningar eller när han fått sådan ersättning på grund av upplåtelse av nyttjanderätt eller servitutsrätt till fastigheten för obegränsad tid (jfr punkt 5 andra meningen av anvisningarna till 21 §). Engångsersättningen är i dessa fall att betrakta som köpeskilling, varvid så stor del av fastigheten anses avyttrad som ersättningsbeloppet utgör av fastighetens hela värde vid tiden för beslutet om inskränkningen i förfoganderätten eller för upplåtelsen av nyttjanderätten eller servitutsrätten. Vid vinstberäkningen får den skattskyldige från sammanlagda beloppet av den eller de engångsersättningar han erhållit under ett beskattningsår, om han icke visar att han haft avdragsgilla omkostnader enligt 36 § till samma eller högre belopp, i stället åtnjuta avdrag med 500 kronor. Detta avdrag får dock icke överstiga det sammanlagda ersättningsbeloppet.

Föreslagen lydelse

ning helt eller delvis i pengar samt marköverföring på grund av inlösen enligt 8 kap. samma lag. Har skattskyldig avstått mark genom fastighetsreglering enligt 5 kap. nämnda lag, beskattas uppkommen realisationsvinst endast om den eller de ersättningar i pengar som den skattskyldige fått under ett beskattningsår sammanlagt överstigit 5 000 kronor. Såsom skattepliktig inkomst upptages så stor del av hela realisationsvinsten, beräknad enligt 35 § 2 mom. andra stycket på det totala vederlaget, som belöper på vad den skattskyldige erhållit i pengar. Vid senare avyttring skall fastighetens ingångsvärde, om detta ej beräknats med ledning av ett efter regleringen åsatt taxeringsvärde, minskas med så stor del av ingångsvärdet för den tidigare avstådda marken som ersättningen i pengar utgör av det totala vederlaget. Det sålunda minskade ingångsvärdet utgör ingångsvärde för återstående del av fastigheten jämte mark som erhållits vid fastighetsregleringen. Vad här sägs om minskning av ingångsvärde gäller även förbättringskostnad, som nedlagts på den avstådda marken.

Avyttring av fastighet anses vidare föreligga när ägare av fastighet fått engångsersättning på grund av sådan inskränkning i förfoganderätt till fastigheten som skett enligt naturvårdslagen den 11 december 1964 (nr 822) eller på grund av motsvarande inskränkningar enligt andra författningar eller när han fått sådan ersättning på grund av upplåtelse av nyttjanderätt eller servitutsrätt till fastigheten för obegränsad tid (jfr punkt 5 andra meningen av anvisningarna till 21 §). Engångsersättningen är i dessa fall att betrakta som köpeskilling, varvid så stor del av fastigheten

Nuvarande lydelse

3.⁵ Förlust genom icke yrkesmässig avyttring (realisationsförlust) får avdragas vid inkomstberäkningen i enlighet med punkt 4 nedan. Realisationsförlust skall beräknas på samma sätt som realisationsvinst enligt punkterna 1 och 2. Vid förlustberäkningen får dock fastighets ingångsvärde icke beräknas på grundval av taxeringsvärde enligt punkt 2 första eller andra stycket. Ej heller får omräkning göras enligt punkt 2 tredje stycket eller tillägg enligt punkt 2 femte stycket. Har den med förlust avyttrade egendomen innehafts under sådan tid att, om vinst i stället uppstått vid avyttringen, endast del av vinsten skulle ha räknats till skattepliktig realisationsvinst, medges avdrag endast för motsvarande del av förlusten. I fall då motsvarande realisationsvinst skulle ha beräknats med tillämpning av 35 § 3 mom. andra stycket får dock ingen del av förlusten avdragas.

Föreslagen lydelse

anses avyttrad som ersättningsbeloppet utgör av fastighetens hela värde vid tiden för beslutet om inskränkningen i förfoganderätten eller för upplåtelsen av nyttjanderätten eller servitutsrätten. Vid vinstberäkningen får den skattskyldige från sammanlagda beloppet av den eller de engångsersättningar han erhållit under ett beskattningsår, om han icke visar att han haft avdragsgilla omkostnader enligt 36 § till samma eller högre belopp, i stället åtnjuta avdrag med 2 000 kronor. Detta avdrag får dock icke överstiga det sammanlagda ersättningsbeloppet.

till 36 §

3. Förlust genom icke yrkesmässig avyttring (realisationsförlust) får avdragas vid inkomstberäkningen i enlighet med punkt 4 nedan. Realisationsförlust skall beräknas på samma sätt som realisationsvinst enligt punkterna 1 och 2. Vid förlustberäkningen får dock fastighets ingångsvärde icke beräknas på grundval av taxeringsvärde enligt punkt 2 första eller andra stycket. Ej heller får omräkning göras enligt punkt 2 tredje stycket eller tillägg enligt punkt 2 femte stycket. Har den med förlust avyttrade egendomen innehafts under sådan tid att, om vinst i stället uppstått vid avyttringen, endast del av vinsten skulle ha räknats till skattepliktig realisationsvinst, medges avdrag endast för motsvarande del av förlusten. *Har förlusten uppkommit vid fastighetsreglering i fall som avses i punkt 4 av anvisningarna till 35 §, medges avdrag endast för så stor del av förlusten som belöper på vad den skattskyldige erhållit i pengar.* I fall då motsvarande realisationsvinst skulle ha beräknats

⁵ Senaste lydelse 1967: 748.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

med tillämpning av 35 § 3 mom.
andra stycket får ingen del av för-
lusten avdragas.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling och tillämpas första gången vid 1972 års taxering. Äldre bestämmelser tillämpas dock alltjämt på marköverföring enligt lagen (1926: 326) om delning av jord å landet. I fråga om uppskov med beskattning av realisationsvinst tillämpas de nya bestämmelserna på vinst som uppkommit efter utgången av år 1967.

2 Förslag till**Lag om ändring i förordningen (1968: 276) om uppskov i vissa fall med beskattning av realisationsvinst**

Härigenom förordnas att 2—5 och 8 §§ förordningen (1968: 276) om uppskov i vissa fall med beskattning av realisationsvinst skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***2 §**

Uppskov kan erhållas, om den skattskyldige avser att före utgången av tredje kalenderåret efter det år, då realisationsvinsten uppkommit, förvärva fastighet (ersättningsfastighet), som är jämförlig med den fastighet till vilken realisationsvinsten hänför sig.

Uppskov kan erhållas, om den skattskyldige avser att före utgången av tredje kalenderåret efter det år, då realisationsvinsten uppgetts eller bort uppges till beskattning i den skattskyldiges självdeklaration, förvärva fastighet (ersättningsfastighet), som är jämförlig med den fastighet till vilken realisationsvinsten hänför sig. Anledning till uppskov föreligger vidare, om den skattskyldige avyttrar en bebyggd fastighet och avser att inom nämnda tid förvärva en fastighet och på denna utföra ny-, till- eller ombyggnad i den omfattning som behövs för att erhålla en ersättningsfastighet som är jämförlig med den avyttrade fastigheten. Uppskov kan även erhållas för den vinst som belöper på byggnaden, om den skattskyldige avser att inom samma tid utföra ny-, till- eller ombyggnad

Nuvarande lydelse

Om den skattskyldige icke förvärvat ersättningsfastighet innan uppskovsbeslut meddelats, gäller som förutsättning för uppskov, att den skattskyldige till länsstyrelsen i det län, där han taxeras till statlig inkomstskatt, överlämnat en av svensk bank eller, efter länsstyrelsens medgivande, annan svensk kreditinrättning utfärdad garantiförbindelse i vilken kreditinrättningen förklarat sig svara för ett skattebelopp, avseende statlig eller kommunal inkomstskatt, som beräknas till 50 procent av den vid taxering till statlig inkomstskatt skattepliktiga realisationsvinst som uppskovet avser.

Länsstyrelsen utfärdar intyg om överlämnad garantiförbindelse.

Garantiförbindelsen skall gälla till utgången av andra taxeringsåret efter det beskattningsår, då ersättningsfastighet enligt första stycket senast skulle ha förvärvats. Förbindelsen skall vara utfärdad enligt formulär som riksskattenämnden fastställer.

3 §

Fråga om uppskov handlägges av *prövningsnämnden* i det län, där den fastighet, till vilken realisationsvinsten hänför sig, är belägen.

Ansökningshandlingen inges eller insändes till *prövningsnämndens* kansli och skall vara inkommen till kansliet före utgången av året efter det år, under vilket den realisationsvinst *uppkommit* som ansökningshandlingen avser. Har ansökan gjorts hos annan *prövningsnämnd* än som avses i första stycket, skall handlingarna omedelbart översändas till kansliet hos den *prövningsnämnd* som har att pröva ansökningshandlingen.

Föreslagen lydelse

på mark som han äger eller förfogar över för att därigenom erhålla en byggnad jämförlig med den som funnits på den avyttrade fastigheten. Har ersättningsfastighet förvärvats eller byggnad uppförts före den avyttring varigenom realisationsvinsten uppkommit, får uppskov meddelas, om det kan antagas att förvärvet skett eller byggnaden uppförts för att ersätta den avyttrade fastigheten eller byggnaden.

Fråga om uppskov handlägges av *skatterätten* i det län, där den fastighet, till vilken realisationsvinsten hänför sig, är belägen.

Ansökningshandlingen inges eller insändes till *skatterättens* kansli och skall vara inkommen till kansliet före utgången av året efter det år, under vilket den realisationsvinst som ansökningshandlingen avser *uppgetts eller bort uppges till beskattning i den skattskyldiges självdeklaration*. Har ansökan gjorts hos annan *skatterätt* än som avses i första stycket, skall handlingarna omedelbart översändas till kansliet hos den *skatterätt* som har att pröva ansökningshandlingen.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §

Medges uppskov innebär detta i första hand att frågan om beskattning av realisationsvinst som avses i 1 § får anstå i avvaktan på att den skattskyldige förvärvat ersättningsfastighet. Har den skattskyldige icke inom den föreskrivna tiden förvärvat ersättningsfastighet, skall realisationsvinsten upptagas till beskattning på samma sätt som vid eftertaxering för det beskattningsår, då realisationsvinsten uppkom.

Medges uppskov innebär detta i första hand att frågan om beskattning av realisationsvinst som avses i 1 § får anstå i avvaktan på att den skattskyldige förvärvat ersättningsfastighet. Har den skattskyldige icke inom den föreskrivna tiden förvärvat ersättningsfastighet, skall realisationsvinsten upptagas till beskattning på samma sätt som vid eftertaxering för det beskattningsår, då *skattskyldighet för realisationsvinsten* uppkom.

Anskaffar den skattskyldige inom föreskriven tid ersättningsfastighet upptages frågan om fortsatt uppskov snarast till behandling och gäller därvid följande.

I den mån det vederlag, till vilket realisationsvinsten hänför sig, efter avdrag för försäljningsomkostnader eller motsvarande kostnader, motsvarar eller understiger det för ersättningsfastigheten utgivna vederlaget, anstår frågan om beskattning av realisationsvinsten till dess ersättningsfastigheten avyttras. Om förstnämnda vederlag, efter avdrag som nyss nämnts, överstiger det för ersättningsfastigheten utgivna vederlaget, får uppskov med beskattningen icke längre åtnjutas för den del av realisationsvinsten som motsvarar det överskjutande beloppet. Denna del av realisationsvinsten skall upptagas till beskattning i enlighet med första stycket andra punkten.

Vid beräkning av realisationsvinst eller realisationsförlust genom avyttring av ersättningsfastigheten skall det ingångsvärde, som gäller för denna fastighet enligt anvisningarna till 36 § kommunalskattelagen, minskas med beloppet av den skattepliktiga realisationsvinst eller del av sådan vinst som uppskovet avser.

Det åligger skattskyldig som erhållit uppskov att, när anskaffningen skett, utan dröjsmål anmäla detta för *prövningsnämnden*.

Det åligger skattskyldig som erhållit uppskov att, när anskaffningen skett, utan dröjsmål anmäla detta för *skatterätten*.

5 §

Avlider skattskyldig, som erhållit uppskov med beskattningen av realisationsvinst för att anskaffa ersättningsfastighet, tillämpas för dödsboet vad som enligt bestämmelserna i denna förordning skolat gälla för den avlidne. Upplöses aktiebolag eller annan juridisk person, som erhållit sådant uppskov, skall realisationsvinsten snarast upptagas till be-

Avlider skattskyldig, som erhållit uppskov med beskattningen av realisationsvinst för att anskaffa ersättningsfastighet, tillämpas för dödsboet vad som enligt bestämmelserna i denna förordning skolat gälla för den avlidne. Upplöses aktiebolag eller annan juridisk person, som erhållit sådant uppskov, skall realisationsvinsten snarast upptagas till be-

Nuvarande lydelse

skattning på samma sätt som vid eftertaxering för det beskattningsår då realisationsvinsten uppkom.

Föreslagen lydelse

skattning på samma sätt som vid eftertaxering för det beskattningsår då *skattskyldighet* för realisationsvinsten uppkom.

8 §

Om taxeringen för det år, då den med uppskovet avsedda realisationsvinsten uppkom, i anledning av anförda besvär eller av annan anledning ändras efter det att beslut om uppskov meddelats, får besvär med yrkande om därav betingad ändring i uppskovsbeslutet anföras i särskild ordning. Besvären skall vara inkomna inom sex månader från den dag då beslutet om ändring i taxeringen meddelades men får ej företagas till avgörande förrän beslutet rörande taxeringen vunnit laga kraft.

Om taxeringen för det år, då *skattskyldighet* för den med uppskovet avsedda realisationsvinsten uppkom, i anledning av anförda besvär eller av annan anledning ändras efter det att beslut om uppskov meddelats, får besvär med yrkande om därav betingad ändring i uppskovsbeslutet anföras i särskild ordning. Besvären skall vara inkomna inom sex månader från den dag då beslutet om ändring i taxeringen meddelades men får ej företagas till avgörande förrän beslutet rörande taxeringen vunnit laga kraft.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling. Uppskov enligt denna lag får meddelas den som under något av åren 1969—1971 taxerats för realisationsvinst som uppkommit efter utgången av år 1967, om han anför besvär över taxeringen i särskild ordning. I sådant fall får besvär anföras även av taxeringsintendent till den skattskyldiges förmån. I fråga om besvär som avses här gäller 100, 101, 103 och 104 §§ taxeringsförfordningen (1956: 623) i tillämpliga delar.

3 Förslag till

Lag om ändring i förordningen (1967: 752) om avdrag vid inkomsttaxeringen för avsättning till fond för återanskaffning av fastighet

Härigenom förordnas att 2 § förordningen (1967: 752) om avdrag vid inkomsttaxeringen för avsättning till fond för återanskaffning av fastighet skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Avdrag erhålles endast om den avyttrade fastigheten använts i rörelsen och den skattskyldige har

Föreslagen lydelse

2 §

Avdrag erhålles endast om den avyttrade fastigheten använts i rörelsen och den skattskyldige har

Nuvarande lydelse

för avsikt att anskaffa annan fastighet för användning i rörelse.

Föreslagen lydelse

för avsikt att anskaffa annan fastighet (*ersättningsfastighet*) för användning i rörelse. *Med anskaffning av ersättningsfastighet avses även ny-, till- eller ombyggnad på fastighet för användning i rörelsen.*

Avdrag får, om ej annat följer av 4 § andra eller tredje stycket, för ett beskattningsår icke överstiga dubbla det belopp för vilket garanti ställts enligt 3 §. Avdraget får ej heller överstiga beloppet av den vid taxering till statlig inkomstskatt skattepliktiga realisationsvinst som uppkommit genom avyttringen och som belöper på den i rörelsen använda delen av fastigheten.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling, och tillämpas första gången vid 1972 års taxering.

Motionen

I motionen 1971: 1525 av herr Magnusson i Borås m. fl. (m) har hemställts att riksdagen antar följande

Förslag till**Lag om ändring i kommunalskattelagen (1928: 370)**

Härigenom förordnas att 35 § 2 mom. kommunalskattelagen (1928: 370) skall ha nedan angivna lydelse.

35 §

2 m o m. A v y t t r a s f a s t i g h e t, — — — vinsten skattepliktig.

Har fastighet — — — samma lag.

Skattskyldig, som haft skattepliktig realisationsvinst på grund av avyttring eller marköverföring enligt föregående stycke eller sådan avyttring som föranletts av att han av sysselsättningsskäl måst flytta till annan ort, så ock skattskyldig, som på grund av att han fått engångsersättning för inskränkning i förfoganderätten till sin fastighet enligt naturvårdslagen den 11 december 1964 (nr 822) eller för motsvarande inskränkningar enligt andra författningar eller för upplåtelse av nyttjanderätt eller servitutsrätt till fastigheten på obegränsad tid, kan, om han förvärvat eller avser att förvärva fastighet (ersättningsfastighet), som är jämförlig med den fastighet till vilken realisationsvinsten hänför sig, få uppskov med beskattning av realisationsvinsten i enlighet med sär-

skilda bestämmelser därom. Uppkommer fråga om beskattning av realisationsvinst eller om beräkning av realisationsförlust på grund av avyttring av ersättningsfastighet, beräknas vid tillämpning av vad i första stycket sägs innehavstiden för ersättningsfastigheten som om avyttring avsett den tidigare innehavda fastigheten. Vad nu sagts gäller dock endast om den realisationsvinst som uppskovet avser helt eller delvis avräknats från ersättningsfastighetens ingångsvärde.

Har avyttrad — — — närmast dessförinnan.

Vad som — — — till vattenkraft.

Utskottet

De i propositionen föreslagna författningsändringarna är delvis föranleda av att nu gällande jorddelningslag (1926: 326; JDL) fr. o. m. den 1 januari 1972 ersätts av en fastighetsbildningslag (FBL). Vidare föreslås ändringar i de bestämmelser om rätt till uppskov med realisationsvinstbeskattningen i vissa fall som antogs av 1968 års riksdag.

De nya reglerna om marköverföring i FBL innebär så till vida en väsentlig omläggning i förhållande till de nuvarande bestämmelserna i JDL att de inte föreskriver någon begränsning i fråga om överföringens relativa storlek ens i sådana fall då överföringen sker tvångsmässigt. Utskottet är medvetet om att de föreslagna bestämmelserna kommer att medföra vissa svårigheter vid den praktiska tillämpningen. Inte minst torde detta gälla beräkningen av realisationsvinst vid försäljning av fastighet från vilken mark tidigare avståtts. Sistnämnda fråga är enligt vad utskottet erfarit föremål för fortsatta överväganden inom realisationsvinstkommittén. Med hänsyn härtill anser utskottet sig böra tillstyrka förslaget i propositionen att realisationsvinstbeskattning skall kunna äga rum oavsett om marköverföringen grundar sig på en frivilligt eller en tvångsmässigt genomförd förrättning. Utskottet har inte heller funnit anledning till erinran mot att realisationsvinstbeskattningen begränsas till sådana fall då ersättning helt eller delvis utgått i pengar och att ersättningar på sammanlagt högst 5 000 kr. under ett år undantas från vinstbeskattning.

Enligt gällande bestämmelser i kommunalskattelagen och i förordningen (1968: 276) om uppskov i vissa fall med beskattning av realisationsvinst gäller som förutsättning för sådant uppskov att den skattskyldige avser att förvärva fastighet (ersättningsfastighet) inom viss tid. Till följd härav har ersättningsanskaffning som skett innan skattepliktig realisationsvinst uppkommit inte ansetts berättiga till uppskov med

vinstbeskattningen. Inte heller har byggnadsinvesteringar på redan befintlig mark ansetts hänförliga till kostnader för förvärv av ersättningsfastighet.

Den utvidgning av begreppet ersättningsfastighet som föreslås i propositionen innebär ett tillgodoseende bl. a. av yrkanden i motioner till 1970 års riksdag. Ändringarna synes skatteutskottet välmotiverade, och utskottet får därför uttala sin tillfredsställelse med att förslag så snart kunnat föreläggas riksdagen. Utskottet vill särskilt peka på den möjlighet som erbjuds skattskyldiga, vilka under något av åren 1969—1971 taxerats för realisationsvinst och därvid vägrats uppskov eller fått uppskov i endast begränsad omfattning, att i särskild ordning föra talan om uppskov i enlighet med de nya bestämmelserna.

I motionen 1971: 1525 behandlas en uppskovsfråga som upprepade gånger och senast i år varit föremål för riksdagens prövning. Enligt motionärernas mening föreligger en form av tvångsförsäljning när en skattskyldig av sysselsättningsskäl flyttar från en ort till en annan. Tydligast framträder detta — menar motionärerna — när fråga är om en av arbetsgivaren beordrad förflyttning i tjänsten eller där ett helt verk eller ett helt företag flyttar till annan ort. Även för den som flyttar frivilligt kan man emellertid enligt motionärernas mening ifrågasätta en uppskovsrätt, och motionärerna pekar på att man i fråga om avdrag för flyttningsekostnader inte gör någon principiell skillnad mellan mer frivilliga flyttningar och sådana av ren tvångskaraktär.

Enligt vad utskottet erfarit kommer det av motionärerna aktualiserade spørsmålet att prövas av realisationsvinstkommittén. Det kan alltså förutsättas att kommittén, om den skulle anse en rätt till uppskov med realisationsvinstbeskattning motiverad i de av motionärerna avsedda fallen, kommer att framlägga förslag till erforderliga undantagsbestämmelser. Utskottet avstyrker därför bifall till lagstiftningsyrkandet i motionen.

Mot de delar av propositionen som i det föregående inte upptagits till särskild behandling har utskottet inte funnit anledning till erinran.

Med hänvisning till det anförda hemställer utskottet
att riksdagen

A. med bifall till proposition 1971: 135 antar de vid propositionen fogade förslagen till

1. lag om ändring i kommunalskattelagen (1928: 370),
2. lag om ändring i förordningen (1968: 276) om uppskov i vissa fall med beskattning av realisationsvinst,
3. lag om ändring i förordningen (1967: 752) om avdrag vid

inkomsttaxeringen för avsättning till fond för återanskaffning av fastighet;

B. avslår motionen 1971:1525.

Stockholm den 25 november 1971

På skatteutskottets vägnar

TAGE MAGNUSSON

Närvarande: herrar Brandt* (s), Magnusson i Borås (m), Engkvist (s), Eriksson i Bäckmora* (c), Kristenson* (s), Josefson i Arrie (c), Wärnberg* (s), Larsson i Umeå (fp), Carlstein* (s), Sundkvist (c), Stadling (s), Westberg i Hofors (s), Hörberg (fp), Marcusson (s) och Andersson i Ljung (m).

* Ej närvarande vid betänkandets justering.

Reservation

av herrar Magnusson i Borås (m), Eriksson i Bäckmora (c), Josefson i Arrie (c), Larsson i Umeå (fp), Sundkvist (c), Hörberg (fp) och Andersson i Ljung (m), vilka

dels anfört följande:

”I en reservation till skatteutskottets betänkande 1971: 4 framhöll reservanterna bl. a. att syftet med förordningen (1968: 276) om uppskov i vissa fall med beskattning av realisationsvinst torde vara att den skattskyldige skulle ha möjlighet återställa det läge som han befann sig i när den situation inträdde som föranledde den skattepliktiga realisationsvinsten. Det kunde mot bakgrund härav knappast anses rimligt att begränsa uppskovsrätten till de fall då den skattskyldige var i verklig mening tvingad att flytta. I praktiken var det — menade reservanterna — mycket ofta svårt att avgöra om en tvångssituation verkligen var för handen. Förhållandena på arbetsmarknaden kunde ofta vara sådana att det bakom en formellt frivillig flyttning kunde ligga ett faktiskt tvång. Man behövde t. ex. bara tänka på det fall då en av en företagsnedläggelse framtvungen flyttning till annan ort föranledde försäljning av en fastighet och inköp av en annan. Det kunde inte anses skäligt att i det berörda exemplet säljaren skulle vara utesluten från möjlighet att erhålla uppskov, medan den som tvingades avstå sin fastighet på grund av exempelvis ett expropriationsförfarande och skaffade en ersättningsfastighet kunde få beskattningen uppskjuten.

Reservanterna ansåg därför att rätten till uppskov med beskattningen av realisationsvinst borde utsträckas att avse samtliga sådana försälj-

ningar av en- och tvåfamiljsfastigheter som var föranledda av säljarens flyttning från en ort till en annan i samband med arbetsbyte. Som enda villkor borde gälla att den försålda fastigheten varit avsedd för ägarens eget bruk och att en motsvarande ersättningsfastighet anskaffades. Uppskovsrätt borde föreligga även om anskaffningen av ersättningsfastigheten i tiden låg före överlåtelsen av den ursprungliga fastigheten, förutsatt givetvis att förutsättningarna i övrigt för uppskov var för handen.

Vi ansluter oss helt till den uppfattning som kommit till uttryck i denna reservation och vill avslutningsvis erinra om att rätten till uppskov förutsätter särskild ansökan till skatterätt, som har att avgöra om villkoren för uppskov är uppfyllda. Det finns därför enligt vår mening ringa anledning anta att uppskovsrätten med den av oss förordade utvidgningen skulle kunna missbrukas.”

dels ansett att utskottet under punkten B bort hemställa

”att riksdagen med bifall till motionen 1971: 1525 antar det vid motionen fogade förslaget till lag om ändring i kommunal-skattelagen (1928: 370).”